

a zvířata, která je pozorují z bezpečné denní skryše, se nemusí ničeho obávat. Houbari, přívrženci horských kol nebo právě lovci a hajní se často pohybují napříč terénem. A protože tyto osoby zpravidla bývají na pochůzce samy, není slyšet ani žádná hlasitá řeč či živá zábava, podle níž by zvěř mohla směr jejich cesty odhadnout. Jen tu a tam zapraská pod nohama větvička nebo se ozve tiché zakášení – a to je vše. Srny i jeleni znejistí a raději rychle vezmou do zaječích.

Tady by se dalo namítnout, že tak tomu bylo vřdycky. Jaký je v tom rozdíl, když loví vlčí smečka nebo člověk? Podstatný rozdíl je v počtu lovcích. Zatímco v oblastech s výskytem vlků připadá jeden čtyřnohý lovec na padesát čtverech kilometrů, tlačí se u nás na stejné velké ploše už víc než deset tisíc dvounohých predátorů. To, že nejsou všichni ozbrojeni, nemůže zvěř bezprostředně zjistit. Proto se preventivně stahuje před jakýmkoli možným útočníkem a za bílého dne se zásadně vzdává výletů na štavnaté pastviny. Situace je pro zvířata, která jsou volně na odstřel, značně dramatická. Něco takového – aby na každou možnou oběť připadalo několik rozdychtěných lovců – totiž běžně ve zvířecí říši neexistuje (poměr sil nastolený přírodou je opačný).

Jestliže tedy v luzích a hájích vládne strach a nedůvěra, nedivme se tomu. Podívejme se, které druhy zvířat jsou vystaveny stresu v souvislosti s lovem. Jeleny, srny a divočáky jsem už zmiňoval. K tomu přičtíme ze savců kamzky, muflony, lišky, jezevce, zajíce, kuny a lasice. Na seznamu je dále ptactvo, jako například koroptve, různé druhy holubů, hus a kachen, rackové, sluky, volavky, kormoráni a draví ptáci. Ještě vás udivuje, že z tohoto bohatého spektra můžeme stěží cokoli zahlédnout? Představte si, kdyby to bylo obráceně a střední Evropou

se plížily dva až tři tisíce lvů na čtverech kilometr. To by byla přesila, která pro lidské obyvatele odpovídá kontingentu dvojnóčů žádostivých naší lesní zvěře. A teď zpět od optiky těchto zvířat k nám: tady moje představitost jednoznačně vypovídá službu. Kdyby za každým keříčkem, za každým rohem číhalo smrtelné nebezpečí, tak bych se asi stěží odvažil přebročit práh. Anebo bych alespoň vycházel výhradně v noci, pokud bych věděl, že moji pronásledovatelé zcela určitě spí, nebo se alespoň nechystají lovit.

Kdo jednou viděl, jak se člen jeho rodiny zkravený hroutí, komu hrůza a propukající panika pronikly až do morku kostí, ten bude tyto prožitky předávat dál, a to i přes čtené další generace.

To funguje, jak se zjistilo, zcela beze slov. Protože děs proniká nejen do morku kostí, ale dokonce i do genů, jak už v roce 2010 informoval deník *Die Welt*. (62) Psychiatrický institut Maxe Plancka v Mnichově potvrdil, že se při traumatických zážitcích v genech ukládají určité substance (methylové skupiny). Působí jako přepínače, modifikující jejich působení. (63) Chování se tak může v průběhu celého života měnit, což badatelé přesvědčivě doložili na příkladu myši. Výzkum vychází rovněž z toho, že se prostřednictvím takto změněných genů určité způsoby chování dědí. Vyjádřeno jinak: náš genetický kód nepřenáší dál jenom tělesné znaky, nýbrž do jisté míry i zkušenosti. A jaká zkušenost může být traumatictější nežli těžká zranění nebo smrt blízkých příbuzných? Že svět zvířat kolem nás žije z velké části pod vlivem traumatu, rozhodně není přijemné pomýšlení.

Soužití divoké zvěře s člověkem však našťástí má i svoje lepší stránky. Máme určitou naději, že spolu ve střední Evropě budeme moci žít v míru a pokoji,